

STOWARZYSZENIE KONSERWATORÓW ZABYTKÓW
ASSOCIATION OF MONUMENT CONSERVATORS
ZARZĄD GŁÓWNY / MAIN BOARD

00-464 WARSZAWA, UL. SZWOLEŻERÓW 9, TEL. +48(22)6292131, FAX: +48(22)6226595
www.skz.pl, info@skz.pl

Warszawa dnia 22 lipca 2013 r.

L.dz. 85/13

Pan
MAREK BIERNACKI
Minister Sprawiedliwości
Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa

dotyczy: DSD-454-29/12 – projektu ustawy o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów.

Szanowny Panie Ministrze!

Zarząd Główny Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków, wyrażając opinię o przedstawionym projekcie *ustawy o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów*, pragnie oświadczyć, że nadal aktualne jest nasze stanowisko z dnia 14 czerwca 2012 wobec propozycji deregulacji zawodów konserwatorów zabytków i archeologów – przekazane Ministrowi Sprawiedliwości w dniu 26 lipca 2012 r.

Tytuł projektu ustawy mówi o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów. Jak wiadomo ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami nie reguluje warunków dostępu do wykonywania zawodów i w art. 37 nakłada na ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego wydanie odpowiedniego rozporządzenia, określając jednocześnie jakie zagadnienia ma ono regulować. Autorzy ustawy z 23 lipca 2003 r. zwaną dalej „ustawą o zabytkach” w sposób zamierzony przenieśli omawianą problematykę do rozporządzenia ministra kultury, tworząc w ten sposób sui generis kodeks postępowania przy wszelkiego rodzaju pracach, badaniach itp. określając jednocześnie wymogi kwalifikacyjne. Uniknięto w ten sposób zbytniej kazuistyki przepisów ustawy, co zgodnie z przyjętymi zasadami techniki legislacyjnej powinno obowiązywać również twórców przedłożonego projektu ustawy. Stoimy na

stanowisku, że jeśli autorzy projektu zdecydują się jednak na zmianę regulacji warunków dostępu do zawodów konserwatorów, archeologów itp. – winno to nastąpić zgodnie z prawem, czyli przez nowelizację rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 27 lipca 2011 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych (Dz. U. Nr 165, poz. 987).

Poniżej przedstawiamy merytoryczne uwagi i opinie do projektu ustawy z dnia 18 czerwca 2013 r. o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów

1/

Art. 37

ust. 1 pkt 4 *standardy dokumentacji prowadzonych prac konserwatorskich i prac restauratorskich, przy zabytku ruchomym wpisanym do rejestru i badań archeologicznych.*

ust. 2. *Tryb wydawania pozwoleń, o których mowa w ust. 1 pkt 1, określa się uwzględniając konieczność zapewnienia sprawności prowadzonego postępowania, w tym sposób postępowania w przypadku, gdy wykonawca podejmowanych działań wyłaniany jest w drodze postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.*

ust. 3 *Dane, informacje i dokumentację, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, określa się uwzględniając potrzebę dokonania wszechstronnej oceny wpływu planowanych działań na zabytek, jednak bez konieczności ponoszenia dodatkowych kosztów ze strony wnioskodawcy, oraz konieczność wskazania warunków prowadzenia tych działań, które zapewniłyby jak najlepszą ochronę zabytku.*

ust. 4. *Standardy, o których mowa w ust. 1 pkt 4, ustala się tak, aby poszczególne etapy prowadzonych prac konserwatorskich i prac restauratorskich, przy zabytkach ruchomych i badań archeologicznych były udokumentowane i uwzględniały wszystkie okoliczności prowadzonych prac.*

Uwagi:

W ust. 1 pkt 4 pominięto standardy dokumentacji związanych z wykonywaniem badań architektonicznych i badań konserwatorskich.

W ust. 2 napisano, że tryb wydawania pozwoleń **określa się** uwzględniając ... nasuwa się w takim razie pytanie kto określi ten tryb i gdzie ? Wyjaśnienia w tej sprawie znajdują się w rozporządzeniu wykonawczym do ustawy ?

W ust. 3 napisano, że dane, informacje i dokumentacje, które powinny zawierać wnioski o wydanie pozwoleń i **pozwolenia** określa się uwzględniając potrzebę dokonania wszechstronnej oceny wpływu planowanych działań na zabytek **jednak bez konieczności ponoszenia dodatkowych kosztów ze strony wnioskodawcy**. Zgodnie z art. 36 ust. 3 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami pozwolenia mogą określać warunki, które zapobiegają uszkodzeniu lub zniszczeniu zabytku. W wielu przypadkach warunkiem takim jest zobowiązanie Inwestora np. do prowadzenia ziemnych robót budowlanych pod nadzorem archeologicznym, ze względu na możliwość zniszczenia bądź uszkodzenia

zabytkowych warstw kulturowych skrytych pod warstwą gruntu. Badania takie oczywiście wiążą się z dodatkowymi kosztami ze strony wnioskodawcy, a sprawozdanie z ich przebiegu przybiera formę dokumentacji. Standardem i normą pozostaje także, konieczność poprzedzenia wykonania projektu budowlanego badaniami konserwatorskimi bądź architektonicznymi (o których wspomina niniejszy projekt ustawy), które traktować należy jako dokumentację. Wykonanie tej dokumentacji również oczywiście wiąże się z koniecznością poniesienia przez właściciela zabytku (wnioskodawcę) dodatkowych kosztów. Fragment tego ustępu projektu ustawy odnoszący się do ponoszenia dodatkowych kosztów ze strony wnioskodawcy - powinien zatem zostać usunięty. Analogicznie do uwag odnoszących się do ust. 2 należy zadać pytanie kto i gdzie określi te dane, informacje i dokumentacje.

W ust. 4 pisząc o standardach (analogicznie do ust. 1 pkt 4) pominięto badania architektoniczne i konserwatorskie

2/

Art. 37a. 1. Pracami konserwatorskimi, pracami restauratorskimi lub badaniami konserwatorskimi, przy zabytkach wpisanych do rejestru, w zakresie specjalności określonej w dyplomie ukończenia studiów wyższych, kieruje osoba, która posiada tytuł zawodowy magistra uzyskany po ich ukończeniu:

- 1) na kierunku konserwacja i restauracja dzieł sztuki lub*
- 2) w specjalności w zakresie konserwacji zabytków*

*– oraz po ukończeniu tych **studiów przez co najmniej 9 miesięcy brała udział** w pracach konserwatorskich, pracach restauratorskich lub badaniach konserwatorskich prowadzonych, przy zabytkach wpisanych do rejestru, inwentarza muzeum będącego instytucją kultury lub zaliczanych do jednej z kategorii, o których mowa w art. 64 ust. 1.*

Uwagi:

Zgodnie z dotychczasowym brzmieniem rozporządzenia MKiDN z dnia 27 lipca 2011 roku w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych (§ 22. 1), *prace konserwatorskie, prace restauratorskie oraz badania konserwatorskie może prowadzić, w zakresie specjalności określonej w dyplomie ukończenia studiów, osoba, która posiada tytuł zawodowy magistra uzyskany po ukończeniu studiów wyższych:*

- 1) na kierunku konserwacja i restauracja dzieł sztuki lub*
- 2) w specjalności w zakresie konserwacji zabytków*

— oraz odbyła po ukończeniu tych studiów co najmniej 12-miesięczną praktykę zawodową w zakresie konserwacji lub badania zabytków wpisanych do rejestru zabytków.

W proponowanych zmianach do ustawy skrócono termin praktyki do 9 miesięcy. Zmianę tę uznać należy za niepożądaną. Należy bowiem zwrócić uwagę, że konserwator dzieł sztuki podczas toku studiów wykonuje prace konserwatorskie bądź restauratorskie (co dotyczy również pracy dyplomowej) pod kierunkiem innych doświadczonych konserwatorów dzieł sztuki z bogatym dorobkiem i doświadczeniem. Nie bez znaczenia zatem pozostaje potrzeba nabycia odpowiedniej praktyki przed podjęciem samodzielnej, odpowiedzialnej pracy związanej z konserwacją, restauracją i badaniem zabytków. Wydaje się, że wpisany w tekst

obowiązującego rozporządzenia - termin 12-miesięcznej praktyki, stanowił możliwie najmniejszy czasowo termin takiej praktyki. Trzeba przy tym zauważyć, że im dłuższy okres praktyki – tym większa gwarancja właściwego - samodzielnego już - wykonywania prac konserwatorskich czy badań zabytku, przez absolwenta wyższej uczelni. W praktyce bywa tak, że osoba posiadająca tego typu uprawnienia kieruje grupą osób często nie mających tego typu uprawnień, co zwiększa dodatkowo odpowiedzialność za jakość wykonywanych prac konserwatorskich i badań zabytków. Ewentualne zniszczenie zabytku poddawanego zabiegom konserwatorskim - w wyniku nieprawidłowo wykonywanych prac konserwatorskich - jest nieodwracalne, stąd dłuższa praktyka w tym względzie wydaje się nieodzowna.

3/

Powyższe uwagi dotyczą także art. 37a ust. 2 gdzie w dziedzinach nie objętych programem studiów wyższych, praktykę - dla osób posiadających świadectwo ukończenia szkoły średniej zawodowej oraz tytuł zawodowy albo wykształcenie średnie i dyplom potwierdzający posiadanie kwalifikacji zawodowych w zawodach odpowiadających danej dziedzinie lub dyplom mistrza w zawodzie odpowiadającym danej dziedzinie - skrócono z pięciu do czterech lat.

4/

*Art. 37b. 1. Pracami konserwatorskimi oraz pracami restauratorskimi, przy zabytkach będących parkami wpisanymi do rejestru albo innego rodzaju zorganizowaną zielenią wpisaną do rejestru kieruje osoba, która posiada tytuł zawodowy magistra lub magistra inżyniera uzyskany po ukończeniu studiów wyższych, obejmujących wiadomości w tym zakresie, oraz po ukończeniu tych studiów **przez co najmniej 9 miesięcy brała udział w pracach konserwatorskich lub pracach restauratorskich, prowadzonych przy tego rodzaju zabytkach wpisanych do rejestru, lub była zatrudniona przy tych pracach w muzeum będącym instytucją kultury.***

Uwagi:

Zgodnie z dotychczasowym brzmieniem rozporządzenia MKiDN z dnia 27 lipca 2011 roku w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych (§ 23. 1.), *pracami konserwatorskimi oraz pracami restauratorskimi polegającymi na zabezpieczeniu, uzupełnieniu, rekonstrukcji lub konserwacji parków wpisanych do rejestru zabytków albo innego rodzaju zorganizowanej zieleni wpisanej do rejestru zabytków może kierować osoba, która posiada tytuł zawodowy magistra lub magistra inżyniera uzyskany po ukończeniu studiów wyższych, obejmujących wiadomości w tym zakresie, oraz odbyła po ukończeniu tych studiów **co najmniej 12-miesięczną praktykę** zawodową przy konserwacji i pielęgnacji tego rodzaju zabytków.* Praktyka w tego typu działaniach gwarantuje prawidłowość wykonanych prac. Należy w tym miejscu podnieść, że ewentualne niewłaściwe wykonane prace konserwatorskie przy drzewostanie mogą grozić zagrożeniem życia lub mienia (drzewa rosną np. w alejach będących drogami publicznymi), stąd im dłuższa praktyka przy tego typu pracach, tym większa gwarancja bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz jakości wykonanych prac konserwatorskich przy zabytkowym drzewostanie. Skrócenie praktyki w tym względzie również należy uznać za niepożądane.

Wydaje się także, iż po słowach ... *obejmujących wiadomości w tym zakresie ...*, ustawodawca powinien dodać słowa : **w wymiarze nie mniejszym niż 60 godzin, co wiąże się z potrzebą zapewnienia właściwej jakości tego typu prac.**

5/

W art. 37 b ust. 3 wskazano iż prace o charakterze technicznym w zakresie o którym mowa wyżej – samodzielnie wykonuje osoba, która posiada świadectwo ukończenia szkoły średniej zawodowej oraz tytuł zawodowy albo wykształcenie średnie i dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zawodach związanych z pielęgnacją zieleni, albo przez **co najmniej 9 miesięcy brała udział w tego rodzaju pracach** ... Powyższy zapis należy uznać za nieuprawniony, albowiem dopuszcza do wykonywania prac o charakterze technicznym osoby bez wykształcenia kierunkowego, posiadające tylko 9-miesięczną praktykę. Praktyka taka nie zrównoważy nauki w szkole zawodowej lub średniej (o nie określonym profilu).

6/

*Art. 37c. Robotami budowlanymi kieruje albo nadzór inwestorski wykonuje, przy zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru osoba, która posiada odpowiednie uprawnienia budowlane określone przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623, z późn. zm.) oraz przez **co najmniej 18 miesięcy brała udział w robotach budowlanych prowadzonych przy zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru lub inwentarza muzeum będącego instytucją kultury.***

Uwagi:

Zgodnie z dotychczasowym brzmieniem rozporządzenia MKiDN z dnia 27 lipca 2011 roku w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych (§ 24. 1) *samodzielne funkcje techniczne w budownictwie przy zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków mogą wykonywać osoby posiadające odpowiednie uprawnienia budowlane określone przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. — Prawo budowlane. Kierować robotami budowlanymi oraz wykonywać nadzór inwestorski przy zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków mogą osoby, które spełniają wymagania określone w ust. 1 oraz odbyły **co najmniej 2-letnią praktykę zawodową na budowie przy zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków.*** Zgodnie z art. 3 pkt 7 ustawy prawo budowlane w aktualnie obowiązującym brzmieniu – roboty budowlane to budowa, a także prace polegające na przebudowie, montażu, remoncie lub rozbiórce obiektu budowlanego (zgodnie z art. 3 pkt 8 remont np. to wykonywanie w istniejącym obiekcie budowlanym robót budowlanych polegających na odtworzeniu stanu pierwotnego, a niestanowiących bieżącej konserwacji ...). Jak wynika z zestawienia powyższych informacji, charakter robót budowlanych przy zabytkach nieruchomych wskazuje na potrzebę zatrudnienia do kierowania robotami i sprawowania nadzoru inwestorskiego osób, które poprzez odpowiednio długą praktykę zagwarantują właściwą jakość realizacji konserwatorskiej. Tymczasem w niniejszym projekcie ustawy zmniejszono zakres czasowy praktyki z 24 do 18 miesięcy. Praktyka

prowadzenia robót budowlanych przy zabytkach nieruchomych wskazuje, że podczas prowadzenia robót budowlanych przy zabytkach nieruchomych pojawiają się bardzo często okoliczności nie przewidziane w projekcie budowlanym, który jest podstawą realizacji inwestycji (sondażowe badania konserwatorskie i architektoniczne na bazie których powstaje projekt budowlany, nie obejmują całości zabytku, a wskazane wyżej okoliczności pojawiają się podczas nadzoru konserwatorskiego i architektonicznego). Ponadto cykl budowy (robót budowlanych/remontowych) rzadko zamyka się w czasie kilkunastu miesięcy. Stąd osoby kierujące robotami i sprawujące nadzór powinny posiadać praktykę zawodową, która zagwarantuje właściwą współpracę z badaczami zabytków oraz wojewódzkim konserwatorem zabytków – sprawującym nadzór nad prowadzoną inwestycją. Zatem im dłuższa praktyka, tym większa gwarancja właściwej jakości wykonywanych robót przy zabytkach nieruchomych, którymi w bardzo wielu przypadkach pozostają budynki powstałe np. w okresie średniowiecza, renesansu czy baroku. Straty powstałe w wyniku ewentualnych błędów w/w osób mogą być nieodwracalne. Mając na względzie powyższe trzeba stwierdzić, że ograniczanie czasu praktyki w niniejszym projekcie ustawy jest niewłaściwe.

7/

Art. 37d. 1. *Badaniami architektonicznymi zabytków wpisanych do rejestru kieruje osoba, która:*

- 1) *posiada tytuł zawodowy magistra inżyniera uzyskany po ukończeniu studiów wyższych na kierunku architektura lub*
- 2) *posiada tytuł zawodowy magistra uzyskany po ukończeniu studiów wyższych na kierunku, w ramach którego zaliczyła przedmiot obejmujący treścią kształcenia prowadzenie badań architektonicznych, w wymiarze nie mniejszym niż 60 godzin, lub*
- 3) *ukończyła studia podyplomowe w zakresie prowadzenia badań architektonicznych oraz po ukończeniu tych studiów przez **co najmniej 6 miesięcy** brała udział w badaniach architektonicznych prowadzonych przy zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru lub inwentarza muzeum będącego instytucją kultury.*

Uwagi:

Zgodnie z dotychczasowym brzmieniem rozporządzenia MKiDN z dnia 27 lipca 2011 roku w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych (§ 25), *badania architektoniczne może prowadzić osoba, która:*

1) *posiada tytuł zawodowy magistra inżyniera uzyskany po ukończeniu studiów wyższych na kierunku architektura lub*

2) *posiada tytuł zawodowy magistra uzyskany po ukończeniu studiów wyższych na kierunku, w ramach którego zaliczyła przedmiot obejmujący treścią kształcenia prowadzenie badań architektonicznych, w wymiarze nie mniejszym niż 60 godzin,*

lub

3) *ukończyła studia podyplomowe w zakresie prowadzenia badań architektonicznych*

— *oraz odbyła po ukończeniu tych studiów co najmniej 6-miesięczną praktykę zawodową w zakresie wykonywania tych badań.*

Uwagi:

W uzasadnieniu projektu ustawy napisano: *Bez zmian pozostawiono wymóg dotyczący doświadczenia zawodowego dla osób kierujących badaniami architektonicznymi przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, a także dla osób samodzielnie wykonujących takie badania. Osoby te muszą obecnie posiadać doświadczenie zawodowe przy wykonywaniu badań architektonicznych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków w wymiarze 6 miesięcy. **Skrócenie tego, i tak krótkiego, czasu na zdobycie doświadczenia zawodowego mogłoby mieć negatywny wpływ na zabytki wpisane do rejestru zabytków, których badania architektoniczne prowadziłyby osoby o tak krótkim doświadczeniu zawodowym przy tego typu zabytkach.***

W tym przypadku autor projektu ustawy zauważył niewłaściwość, dalszego skracania wymiaru czasowego praktyki zawodowej – argumentując to negatywnym wpływem na zabytki. Nie zauważa tego tymczasem w przypadku robót budowlanych, prac konserwatorskich, restauratorskich i badań konserwatorskich – gdzie skrócenie wymiaru czasowego praktyki może nieść ze sobą podobne zagrożenia.

8/

Art. 37e. 1. *Badaniami archeologicznymi kieruje osoba, która posiada tytuł zawodowy magistra uzyskany po ukończeniu studiów wyższych na kierunku archeologia.*

2. *Przepis ust. 1 stosuje się do osób, które samodzielnie wykonują badania archeologiczne.*

Uwagi:

Zgodnie z dotychczasowym brzmieniem rozporządzenia MKiDN z dnia 27 lipca 2011 roku w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych (§ 26), badania archeologiczne może prowadzić osoba, która posiada tytuł zawodowy magistra uzyskany po ukończeniu studiów wyższych na kierunku archeologia **oraz odbyła co najmniej 12-miesięczną praktykę w zakresie tych badań.** Przy ustalaniu czasu trwania praktyki, o której mowa w ust. 1, nie uwzględnia się uczestnictwa w badaniach archeologicznych prowadzonych metodą powierzchniową, nadzorów archeologicznych i rozpoznawania obiektów archeologicznych przy pomocy odwiertów oraz opracowywania dokumentacji zabytków ruchomych odkrytych w trakcie badań archeologicznych. W proponowanym nowym brzmieniu tego przepisu pominięto całkowicie wymóg posiadania przez absolwenta studiów wyższych w zakresie archeologii – praktyki zawodowej. Powyższe jest zupełnie niezrozumiałe w kontekście stawianych w niniejszym projekcie ustawy wymogów posiadania praktyki (abstrahując od jej czasowego wymiaru) przez osoby także z wyższym wykształceniem magisterskim, mające kierować badaniami architektonicznymi, pracami konserwatorskimi i restauratorskimi czy robotami budowlanymi przy zabytkach. Należy w tym miejscu podnieść, że wnioski z badań archeologicznych, podobnie jak w przypadku wniosków z badań konserwatorskich czy architektonicznych, mają kluczowe znaczenie dla zawartości projektu budowlanego inwestycji. Praktyka zawodowa w tym zakresie (będąca niezbędnym uzupełnieniem praktyk odbytych podczas studiów wyższych) jest także niezbędna dla zapewnienia ich właściwej merytorycznej jakości. Tym samym nie można zgodzić się ze stwierdzeniem zawartym w uzasadnieniu projektu niniejszej ustawy, iż w *przypadku badań archeologicznych w ogóle zrezygnowano z wymogu posiadania tego rodzaju doświadczenia, gdyż uznano, że w zakresie kierowania badaniami archeologicznymi albo samodzielnego ich prowadzenia*

wystarczającym doświadczeniem zawodowym jest doświadczenie nabyte podczas praktyk odbywanych w trakcie studiów na kierunku archeologia.

Niestety praktyki w czasie studiów systematycznie ograniczane w programach nauczania, a grupy ćwiczeniowe zwiększane liczbowo co nie daje możliwości prawidłowego przygotowania do kierowania badaniami archeologicznymi.

Dodać też trzeba, że w uzasadnieniu projektu ustawy zapisano : ... *Natomiast w przypadku prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich długość wymaganej praktyki jest ponadto uzależniona od rodzaju wykształcenia posiadanego przez osobę prowadzącą tego rodzaju działania. Do wymaganej praktyki zalicza się wyłącznie działania prowadzone przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków. **Nie dotyczy to jedynie badań archeologicznych, gdyż doświadczenie zawodowe można nabyć uczestnicząc w badaniach archeologicznych również zabytków niewpisanych do rejestru zabytków.***

Tymczasem w art. 37a ust. 1 i 2 niniejszego projektu ustawy – do 9 miesięcznej praktyki uprawniającej do kierowania pracami konserwatorskimi, restauratorskimi lub badaniami konserwatorskimi, zaliczono praktykę nabytą przy tego rodzaju działaniach związanych z zabytkami wymienionymi w art. 64 ust. 1 obowiązującej ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, które w wielu przypadkach nie muszą być wpisane do rejestru zabytków. W projekcie ustawy brakuje więc w tym względzie konsekwencji, co wskazuje na potrzebę utrzymania (analogicznie do innych specjalności) posiadania przez absolwenta studiów wyższych w specjalności archeologicznej, praktyki zawodowej.

Konkludując należy stwierdzić zatem, że art. 37e ust. 1 winien brzmieć: **Badaniami archeologicznymi kieruje osoba, która posiada tytuł zawodowy magistra uzyskany po ukończeniu studiów wyższych na kierunku archeologia oraz po ukończeniu tych studiów, przez co najmniej 12 miesięcy brała udział w terenowych badaniach archeologicznych.**

9/

37g. *Dokumentami potwierdzającymi udział w pracach konserwatorskich, pracach restauratorskich, badaniach konserwatorskich, robotach budowlanych lub badaniach architektonicznych, odpowiednio przy zabytku wpisanym do rejestru, inwentarza muzeum będącego instytucją kultury lub zaliczanym do jednej z kategorii, o których mowa w art. 64 ust. 1, lub zatrudnienie przy tych pracach w muzeum będącym instytucją kultury są świadectwa, w tym dotyczące odbytych praktyk zawodowych oraz inne dokumenty zaświadczające udział w tych pracach, badaniach lub robotach lub zatrudnienie przy tych pracach wydane przez kierownika jednostki organizacyjnej, na rzecz której były wykonywane albo przez osobę, pod nadzorem której były one wykonywane, w tym zakresy obowiązków na stanowiskach pracy w muzeum będącym instytucją kultury.”.*

Uwagi:

W konsekwencji uwag zawartych w pkt 6, po słowach ... *badaniach konserwatorskich, robotach budowlanych lub badaniach architektonicznych* – powinno pojawić się słowo **i archeologicznych.**

10/

Projekt ustawy w części dotyczącej ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, przenosi przepisy dotyczące odbywania praktyki zawodowej z rozporządzenia MKiDN z dnia 27 lipca 2011 roku w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych – do ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Tym samym zwiększy się trwałość tych rozwiązań, albowiem trudniej będzie zmienić ustawę niż rozporządzenie, co przy nieustannie zmieniających się przepisach prawa w tej materii może stanowić w przyszłości spory problem. Nieprawidłowość takiego rozwiązania legislacyjnego przedłożyliśmy na wstępie.

11/

Projekt ustawy nie odnosi się w ogóle do praw nabytych na podstawie § 19 rozporządzenia

Ministra Kultury i Sztuki z dnia 24 sierpnia 1964 r. w sprawie zezwoleń na prowadzenie prac konserwatorskich przy zabytkach i archeologicznych prac wykopaliskowych (Dz. U. Nr 31, poz. 197) oraz § 17—19 rozporządzenia Ministra Kultury i Sztuki z dnia 11 stycznia 1994 r. o zasadach i trybie udzielania zezwoleń na prowadzenie prac konserwatorskich przy zabytkach oraz prac archeologicznych i wykopaliskowych, warunkach ich prowadzenia i kwalifikacjach osób, które mają prawo prowadzenia tej działalności (Dz. U. Nr 16, poz. 55). Gdyby przepisy te weszły w życie w proponowanym brzmieniu, to niektóre osoby mogłyby stracić np. możliwość kierowania robotami budowlanymi przy zabytkach. Nieprawdziwym zatem jest stwierdzenie zawarte w uzasadnieniu projektu ustawy w brzmieniu: *Proponowane przepisy zawierają również rozwiązanie, zgodnie z którym osoby które nabyły uprawnienia do prowadzenia działań przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków w dalszym ciągu uprawnienia takie zachowają.*

12/

Autorzy projektu ustawy nie odnoszą się także, do kwestii ważności obecnie obowiązującego rozporządzenia MKiDN z dnia 27 lipca 2011 roku w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych. Jednoczesne utrzymanie w obrocie prawnym przepisów prawa zawartych w w/w rozporządzeniu i projekcie niniejszej ustawy, spowoduje paraliż działania służb konserwatorskich na terenie kraju.

13/

W art. 37 f. zapisano: *Przy ustalaniu udziału w pracach konserwatorskich, pracach restauratorskich, badaniach konserwatorskich, robotach budowlanych lub badaniach architektonicznych, przy zabytku wpisanym do rejestru uwzględnia się udział w tych pracach, badaniach lub robotach, przy zabytkach niewpisanych do rejestru, prowadzonych przed dniem 26 sierpnia 2011 r.*

Nie określono jednocześnie (analogicznie do wskazań zawartych w art. 37g) rodzaju dokumentów potwierdzających udział w tych pracach, badaniach i robotach, co będzie stwarzało trudności w uznaniu kwalifikacji tych osób przez wojewódzkich konserwatorów zabytków. Niezależnie od powyższego należy wskazać, że specyfika prac konserwatorskich, restauratorskich i badań (architektonicznych, konserwatorskich i archeologicznych) przy zabytkach niewpisanych do rejestru zabytków (umieszczonych np. w wojewódzkiej czy gminnej ewidencji zabytków) różni się znacząco od tego typu działań prowadzonych przy zabytkach wpisanych do rejestru. Przy zabytkach nieruchomych niewpisanych do rejestru, prace konserwatorskie ograniczają się np. do elewacji i bryły budynków w celu ustalenia pierwotnej kolorystyki czy wystroju architektonicznego, bez ich prowadzenia we wnętrzu budynku. Zatem zaliczenie do czasu praktyki tego typu działań, może skutkować dopuszczeniem do wykonywania zawodu osób, których brak doświadczenia może prowadzić do nieodwracalnych zniszczeń zabytków.

Szanowny Panie Ministrze!

Przedstawiając powyższe uwagi i opinie, Zarząd Główny Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków ma nadzieję, że zostaną one wnikliwie rozpatrzone i wzięte pod uwagę. Jednocześnie pragniemy wyrazić żal, że nie zorganizowano środowiskowej dyskusji przed podjęciem prac legislacyjnych nad omawianym projektem, podczas której moglibyśmy w sposób szczegółowy przedstawić nasze racje.

Z wyrazami uznania i szacunku

Sekretarz Generalny
Z.G. Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków

mgr Jacek Rulewicz

opracowali:
dr Halina Landecka
dr Dariusz Kopciowski
mgr Jacek Rulewicz